

Profielwerkstuk Geschiedenis

Hoe beïnvloedde de Tweede WO het dagelijks leven van de inwoners in Zuid-Limburg?

Geschreven door: Bianca Vanwersch (5 havo)

Datum ingestuurd: 22 februari 2010

Taal: NL

Woorden: 8.450

Inhoudsopgave

Voorpagina 1

Inhoudsopgave 2

Thema en Onderzoeksvraag 3

Inleiding 4

Deelvraag 1 – Hoe was de situatie voor de oorlog? 5

Deelvraag 2 – Hoe werd het dagelijks leven op het platte land beïnvloed? 6

Deelvraag 3 – Hoe werd het dagelijks leven van de stadsbewoners beïnvloed? 8

Deelvraag 4 – Hoe verliep de bezetting van Zuid-Limburg? 10

Deelvraag 5 – Hoe verliep de bevrijding van Zuid-Limburg? 11

Hoofdvraag – Hoe beïnvloedde de Tweede WO het dagelijks leven van de inwoners 13

van Zuid-Limburg?

Bronvermelding 15

Logboek 16

Bijlage 17

Thema en Onderzoeksvraag

Thema: Tweede WO in Zuid-Limburg.

Onderzoeksvraag: Hoe beïnvloedde de Tweede WO het dagelijks leven van de inwoners van Zuid-Limburg?

Deelvragen:

Hoe was de situatie voor de oorlog?

Hoe werd het dagelijks leven op het platteland beïnvloed?

Hoe werd het dagelijks leven van de stadsbewoners beïnvloed?

Hoe verliep de bezetting van Zuid-Limburg?

Hoe verliep de bevrijding van Zuid-Limburg?

Inleiding

Om te laten zien wat men als leerling van het Erasmus college geleerd heeft op het gebied van onderzoeken en bestuderen, verwacht men van ons een profielwerkstuk te schrijven. Dit profielwerkstuk bestaat uit een hoofd-onderzoeksvraag die door middel van deelvragen wordt beantwoord.

Als thema heb ik gekozen voor Zuid-Limburg, omdat het een geschiedkundig onderwerp is en geschiedenis een vak is waarvoor me interesseer en omdat ik denk dat het voor mij een goed leerproces is. Mijn prestaties bij geschiedenis op het gebied van toetsen is niet zo geweldig en ik hoop met dit werkstuk toch te kunnen laten zien dat geschiedenis me ligt. Ik heb gekozen voor Zuid-Limburg, omdat hier ook mijn geboorteplaats ligt. Door verhalen van mijn opa en oma ben ik me gaan interesseren voor de geschiedenis van Zuid-Limburg. De Tweede Wereldoorlog heb ik gekozen, omdat dit een ruim onderwerp is en er nog veel mensen in mijn omgeving leven die dit ook daadwerkelijk hebben meegemaakt. Ook vind ik dat de Wereldoorlog een graverende gebeurtenis is geweest voor de hele wereld en Europa de vorm heeft gegeven die het tot op de dag van vandaag nog heeft. Al met al is het dus een gebeurtenis dat nog vele aandacht verdient en waar men nooit genoeg over kan weten. Voor het dagelijks leven heb ik gekozen, omdat dit voor Zuid/Limburg het meeste van belang is geweest, aangezien Limburg snel ingenomen is en ook weer snel bevrijd is. Ook interesseerde me het dagelijks, omdat het dagelijks leven in die tijd compleet anders was dan nu. Voor veel jongeren is het onvoorstelbaar hoe de mensen in die tijd geleefd hebben. Ik vind echter dat het nooit vergeten moet worden en dat de meeste mensen veel respect verdienen voor de dingen

die ze hebben doorstaan. Ook moeten we hun erfenis gebruiken om ervoor te zorgen dat zo iets nooit meer kan voorkomen.

Om tot antwoorden te komen op mijn hoofd- en deelvragen heb ik ook mensen geïnterviewd die de tijd daadwerkelijk mee hebben gemaakt en mensen die zich voor deze tijd interesseren. Ook heb ik andere verhalen verzameld van mensen die opmerkelijke dingen mee hebben gemaakt in de tijd van de Tweede Wereldoorlog. De namen van deze mensen heb ik vermeld in de bronvermelding en ik heb de verhalen als bijlage toegevoegd aan het werkstuk.

Ik ben dus erg gedreven en gemotiveerd om dit werkstuk te maken en ik hoop dan ook dat ik door het schrijven hiervan meer te weten kom over het onderwerp en mijn enthousiasme kan doorgeven. Ik wens u dan ook veel plezier bij het lezen van mijn profielwerkstuk over het dagelijks leven van de Zuid-Limburger in de tweede Wereldoorlog.

Hoe was de situatie voor de oorlog?

Voor de Oorlog was er in de rest van Europa een grote nasleep van de Eerste Wereldoorlog. Europa werd opnieuw ingedeeld en de Duitsers moesten een hoge boete betalen. Nederland was in de Eerste Wereldoorlog neutraal gebleven, maar ook voor Nederland waren er gevolgen door de Eerste Wereldoorlog.

In de jaren twintig was Nederland stabiel en waren de burgers trots op wat men bereikt had, maar ook in Nederland begon net als in de rest van de wereld eind jaren twintig de economische crisis. Men had veel geld geïnvesteerd aan oorlogsproducten en men moest nu overschakelen op de gewone producten.

Dit verslechterde de toestand van de bevolking enorm. De werkloosheid werd zelfs zo hoog dat in de jaren dertig de helft van de mannen die kon werken zonder werk zat. Dit gaf groeperingen zoals de NSB de mogelijkheid om op te komen. De NSB had eigenlijk vrijwel dezelfde principes, maar kreeg in Nederland echter lang niet zo veel aanhang als de NSDAP in Duitsland en Mussolini in Italië. Er was echter ook vooruitgang in de jaren '30. Zo werden er bijvoorbeeld veel huishoudelijke apparaten uitgevonden en was de auto steeds meer te zien op straat. In Zuid-Limburg had men minder last van de economische crisis, omdat er de steenkolenmijnen waren. Deze zorgden eigenlijk voor een constante werkgelegenheid.

Voor de oorlog was er ook sprake van verzuiling in Nederland. De inwoners werden opgedeeld in groepen op basis van geloof of politieke overtuiging. De groepen scheidten zich van elkaar af door middel van eigen kranten, eigen sportverenigingen etc. In Zuid-Limburg was het zo dat vooral de katholieke zuil erg vertegenwoordigt was, omdat er natuurlijk veel katholieken woonden. Ondanks dat er in sprake is van deze verzuiling is Nederland toch een stabiel democratisch land, waar men respect heeft voor het gezag. Ook was er een duidelijk nationaal gevoel rondom bijvoorbeeld het koningshuis en het voetbalelftal.

Op politiek gebied vonden er echter in heel Europa veel veranderingen plaats en de oorlogsdreiging werd voor Nederland steeds groter. De bevolking was in grote angst over de toekomst en de democratie dreigde verloren te gaan. Dit gevoel werd echter niet door iedereen gedeeld, want veel Nederlanders dachten dat men net als in de Eerste Wereldoorlog neutraal kon blijven en dat de oorlog niet veel invloed op Nederland zou hebben. De NSB had namelijk in Nederland wel een grote aanhang, maar werd nog niet als bedreiging gezien, omdat ze niet erg succesvol waren bij de verkiezingen.

In Zuid-Limburg had men voor de oorlog veel begrip voor de crisis in de Duitse economie. Dit kwam doordat er veel gemengde huwelijken waren tussen Duitsers en Nederlanders. Het kwam ook vaker voor dat men bekenden had van over de grens. Het resultaat hiervan was dat er enorm veel smokkel was. Kinderen werden bijvoorbeeld naar opa en oma in Duitsland gestuurd om ze te bezoeken. Ze kregen dan de boterhammen gesmeerd met een extra dikke laag boter, die oma er dan later weer vanaf kon halen. Dit smokkelen was natuurlijk streng verboden en men moest steeds ingenieuzere methodes bedenken om dit toch te blijven doen.

Hoe werd het dagelijks leven op het platteland beïnvloed?

Voordat de Duitsers invielen werden er versperringen op het platteland land gemaakt om de Duitsers tegen te houden, door Nederlandse soldaten. Men was zich er dus wel bewust van dat vroeg of laat de Duitsers in zouden vallen. Met de komst van de Duitsers veranderde er bepaalde dingen voor de mensen op het platteland. De boeren hadden het meeste last van de Duitse bezetting. Ze mochten niet meer zelf beslissen over de oogst en moesten het grootste deel inleveren. Er kwamen controleurs die bepaalden wat men zelf mocht houden en wat men moest afgeven. Deze controles waren erg streng en er werd niks door de vingers gezien. De gewone mensen hadden minder last van de Duitse bezetting, als men zich tenminste aan de regels van de Duitsers hield. Er werd absolute gehoorzaamheid aan het Duitse gezag geëist en er kwamen nieuwe regels bij.

Zo werd er bijvoorbeeld een avondklok ingevoerd. Om acht uur 's avonds moest men van de straat af zijn, anders kreeg men een boete van de Duitsers. Ook kwam al het voedsel op de bon, net als

sigaretten, koffie etc. Deze bonnen moest men halen bij het gemeentehuis en men kon deze vervolgens inleveren in ruil voor voedsel. Als de bonnen op waren kon men dus geen eten meer krijgen. Men was dus erg zuinig met deze bonnen. Wel kon men eventueel bij een bekende boer voedsel krijgen. Door de avondklok was er vrijwel geen uitgaansleven. Er was niks te doen voor de jeugd en als men iets wilde organiseren met vrienden, moest dit altijd thuis gebeuren. Een andere regel van de Duitsers was dat men later in de oorlog de ramen moest gaan verduisteren. Men moest grote zwarte doeken voor de ramen hangen zodat er geen licht naar buiten kon komen. Dit moest men doen zodat de geallieerde bommenwerpers geen oriëntatiepunten hadden voor hun aanvallen. Deed men dit niet, dan kon men wederom een straf van de Duitse bezetter verwachten. Voor hun oorlogsindustrie hadden de Duitsers metaal nodig en dus werd men verzocht metalen voorwerpen in te leveren, dit werd echter erg weinig gedaan. Wel werd al het muntgeld door papiergeld vervangen.

Onderduikers doken meestal onder bij boeren, omdat gewone mensen weinig mogelijkheden hadden om iemand te verstoppen. Bij boeren kon dit veel beter, omdat hier meer ruimte beschikbaar was. Het probleem hierbij was echter dat men een voedselvoorraad moest delen met de gast. Als men gepakt werd bij het helpen van een onderduiker kreeg men onherroepelijk de doodstraf. Er werd hier niet moeilijk over gedaan als men de vijand hielp. Men werd opgepakt en weggebracht en dan kon men er vrij zeker van zijn dat diegene niet meer terug zou komen. Hierdoor was men dus ook vrij bang om onderduikers op te nemen. In het boek "brief aan hare majesteit" wordt het verhaal van een boerderij in Epen verteld waar mensen onderdoken. Deze mensen zaten bij de NSB om aan meer voedsel te komen voor zichzelf en de onderduikers. Dus men zat in de huiskamer thee te drinken met andere NSB-ers terwijl er ergens anders in het huis Joden en andere onderduikers zaten.

De Joden werden op het platte land net zo gediscrimineerd als in de steden. Ze moesten een Jodenster dragen en men deed er alles aan om het dagelijks leven zo moeilijk mogelijk te maken. Ze moesten hun winkels sluiten en werden later opgepakt en weggevoerd naar concentratie kampen, waar het meestal niet goed met hun afliep.

De NSB was er op het platte land net als in de stad, dan wel in mindere mate. De mensen dachten dat ze een beter leven zouden hebben als ze zich bij de Duitsers zouden aansluiten, omdat ze Duitsland als nieuwe heerser accepteerden. Ze sloten zich daarom dus aan bij de NSB. Ook kwam het vaak voor dat mensen zich bij de NSB aansloten voor extra voedsel of de andere voorrechten die men als lid van de NSB kreeg. Dit werd hun door de rest van het volk echter niet in dankbaarheid afgenomen. Ze werden hier na de oorlog dan ook meestal voor gestraft.

Oudere jongens en mannen moesten van de bezetters in Duitsland gaan werken voor de Duitsers.

Samenvattend kan men zeggen dat de mensen op het platte land in Zuid-Limburg vrij weinig last hadden van de bezetting als ze zich aan de regels van de Duitsers hielden en gehoorzaamden. De boeren hadden het een stuk lastiger dan de gewone mensen en de Joden werden net als overal gediscrimineerd.

Hoe werd het dagelijks leven van de stadsbewoners beïnvloed?

In de steden golden ongeveer de zelfde maatregelen als op het platte land, alleen hadden deze hier een veel grotere impact op de mensen. De avondklok was in de steden veel makkelijker te controleren en daardoor werden meer boetes uitgedeeld. Dit had ook invloed op de stemming.

De Jodenvervolging was in de steden ook veel duidelijker te merken, omdat veel Joden in die tijd zakenmensen waren en in de steden woonden. Dit blijkt ook uit het feit dat er in Gulpen, Vaals en Heerlen wel een Joodse gemeenschap was en in dorpjes zoals Bocholtz en Sempelveld niet. Ook hiervoor gold weer dat dit in het Zuiden van Limburg minder erg was dan in andere delen van Nederland. De Joden kregen ook veel beperkingen opgelegd en het leed was veel duidelijker zichtbaar. Naderhand werden alle Joden opgepakt en naar concentratiekampen gestuurd. Ook Pastoors werden naar concentratiekampen gestuurd, want zij pasten ook niet in het ideaalbeeld van de nazi's.

Wat ook vaker voor kwam was dat men gecontroleerd werd in de steden, want de Duitsers hadden een verplicht persoonsbewijs ingevoerd dat men altijd bij zich moest hebben. Ook het openbaar vervoer werd lastig te gebruiken, omdat men voordat men ergens heen wilde reizen eerst toestemming moest vragen. Ook waren er in de trein coupés gereserveerd voor Duitse soldaten, dus men moest oppassen waar men ging zitten.

De censuur was in de steden ook duidelijker te merken. Vrije pers was ondenkbaar en brieven werden gelezen en gecensureerd. Ook het luisteren naar de radio was ten strengste verboden en men mocht geen radio meer bezitten. Dit gebeurde natuurlijk wel, maar alleen in het geheim. De telefoon werkte gewoonweg niet meer. Straatnamen werden ook vaak veranderd, omdat de Duitsers bepaalde straatnamen niet acceptabel vonden, bijvoorbeeld namen die verwijzen naar het koningshuis. Al deze kleine veranderingen werden door de Duitsers medegedeeld door middel van grote posters die door de hele stad werden opgehangen.

Net als op het platte land was in de steden al het voedsel op de bon gezet. Het doel hiervan was om al het voedsel zo eerlijk mogelijk te verdelen. Ook leerde men al snel hoe men dingen kon hergebruiken en zuinig kon zijn om de schaarste tegen te gaan. Hierdoor kwam ook de ruilhandel op

gang en natuurlijk ook de zwarte markt. In de stad was het echter zo, dat als je de bonnen had opgebruikt bijna nietmeer aan voedsel kon komen. Hierbij waren de familiebanden met boeren op het platteland erg belangrijk. Zo kwam het voor dat men fietstochten moest ondernemen om voedsel te bemachtigen bij familie op het platte land.

Het persoonsbewijs bracht voor de mensen in het verzet en ook voor de joden problemen mee. De joden konden hierdoor namelijk erg makkelijk herkend worden aan de hand van een grote "J" in hun persoonsbewijs. De mensen van het verzet wilden vaker liever anoniem blijven en daardoor was het persoonsbewijs ook een groot probleem voor hun. Dit geldt vooral voor de steden, omdat de controles daar strenger waren. Er werden in die tijd ook veel persoonsbewijzen vervalst, om de nazi's te misleiden.

Een ander groot probleem was de sociale controle, omdat men al snel door een buurman, vriend of familielid verraden kon worden als men iets illegaals deed. Dit zorgde voor groot wantrouwen bij de mensen onder elkaar.

Veel jonge mannen werden in Zuid-Limburg vrijgesteld van de Arbeitseinsatz. Dit was een maatregel van de Duitsers om werknemers naar Duitsland te brengen. Ze werden vrijgesteld, omdat een groot deel van de mensen werkten in de kolenmijnen van Zuid-Limburg. Deze waren voor de Duitsers ook erg belangrijk en daarom hoefden de mannen niet te gaan werken in Duitsland. Mannen die niet in de mijnen werkten of ook niet naar de arbeitseinsatz wilden doeken vaak onder of gingen werken in het verzet. Dit onderduiken was in de steden niet makkelijk, omdat men meer afhankelijk was van de distributiebbonnen. Het gevolg hiervan was dat het vaak voorkwam dat distributiekantoren door de verzetsmensen werden overvallen. Dit was ook de reden dat het onderduiken meer voorkwam op het platte land.

Samenvattend kan men zeggen dat het leven in de stad moeilijker was dan op het platteland, omdat er gewoonweg meer controle was, zowel sociale controle als controle door de Duitsers. Ook was men op het platteland beter in staat om zichzelf van voedsel te voorzien. Er zijn echter ook veel gelijkenissen tussen het leven op het platteland en in de stad, maar de veranderingen die door de bezetting zijn gekomen hadden meer invloed op de mensen in de stad dan de inwoners van het platteland. Veel mannen bleven echter beschermd voor de Arbeitseinsatz, omdat ze werkten in de kolenmijnen.

Hoe verliep de bezetting van Zuid-Limburg?

Op 10 mei 1940 begonnen vijf Duitse legers met de aanval op Nederland, België en Frankrijk. De sterkste verdedigingslijnes had men verder in het noorden van Nederland geplaatst. Hierdoor werd Limburg op de eerste oorlogsdag al helemaal ingenomen. Doordat de Nederlandse soldaten eigenlijk vooral in Maastricht gestationeerd waren, was er in de rest van Zuid-Limburg vrij weinig weerstand. Er werden echter wel wegversperringen en blokkades opgesteld. De Duitsers hadden zich op 9 mei al langs de grens verzameld in Zuid-Limburg en vielen op de morgen van 10 mei rond 4 uur in de nacht binnen. Dit gebeurde in groepen van soldaten. Alleen in Maastricht liepen de Duitsers ongeveer 20 minuten vertraging op, omdat men net op tijd de bruggen had opgeblazen.

Over het algemeen waren de Duitsers vriendelijk tegen de Zuid-Limburgers. Dit blijkt uit een anekdote uit het interview met mevrouw Oberjeé. Hierin vertelde ze dat de Duitsers met tanks en zware bewapening kwamen, maar vriendelijk vroegen om een kopje koffie. Ze stonden toen echter verstoemd dat de koffie van echte koffiebonen was gemaakt, omdat de koffie in die tijd in Duitsland al zo schaars was, dat men alleen nog surrogaatkoffie dronk. Dit was koffie, maar dan zonder koffiebonen, dus eigenlijk een namaak product en smaakte dan ook naar niks. Toen de Duitsers dit hoorden zeiden ze de woorden: "dumme Holländer". Deze gebeurtenis kan mevrouw Oberjeé tot vandaag de dag nog goed herinneren.

Het was voor de Limburgers niet echt moeilijk om zich aan de regels van de Duitsers aan te passen. Aan het begin moest men erg wennen, maar men had al snel door dat als men zich aanpaste aan de nieuwe situatie, er weinig problemen zouden zijn. Later in de oorlog werd het echter steeds moeilijker, omdat de hongervinter ook in Zuid-Limburg grote invloed had op de bevolking. Ook werden de Duitse maatregelen in die tijd steeds strenger en er verhongerden veel mensen of stierven door de kou. Dit waren er maar liefst 15.000 in West Nederland. Dit is ook de reden waarom men deze winter van 1944 de hongervinter noemt.

Nederland heeft zich uiteindelijk overgegeven aan de Duitsers, omdat deze de stad Rotterdam helemaal plat hadden gebombardeerd.

Hoe verliep de bevrijding van Zuid-Limburg?

De bevrijding in West-Europa was met D-day begonnen. Op 5 september rukten de troepen al op en op 5 september 1944 was al een deel van België bevrijd. De Duitsers moesten zich steeds verder terugtrekken en dit ging vaak gepaard met wanorde.

Bij de bevrijding van Zuid-Limburg konden de geallieerden gebruik maken van de wanorde bij het terugtrekken van de Duitsers. Het was de bedoeling om bij Aken door de Duitse verdedigingslijnes

heen te breken, bij de zogenaamde Westwall. Van deze verdedigingslinie zijn tegenwoordig nog veel overblijfselen te zien, onder andere bij het plaatsje Bocholtz en Vaals. Deze overblijfselen zijn nog zeer indrukwekkend om te zien. De Amerikanen waren dan ook vrij bang voor de Westwall, omdat ze dachten dat er allemaal vallen en mijnen in zaten. Dit was echter niet het geval, maar de Westwall had dus toch een bepaald psychologisch effect gehad, dat de Amerikanen ophield. Hierdoor ontstond er bij het dorpje Bocholtz een front. In het Bocholtz zelf stierven dan ook veel mensen door granaatvuur. De Westwall fungeerde in deze strijd als frontlinie. Men hoopte om door te breken door de Westwall en dan verder te trekken in richting van het Ruhrgebied.

De opmars in richting Zuid-Limburg begon vanaf Luik waar men een bruggenhoofd aan de oostelijke kant van de Maas had ingenomen. De verovering van dit strategisch belangrijke punt vond plaats op 8 september 1944. Dit bruggenhoofd werd zodanig versterkt dat een opmars in richting van het Noorden en het Oosten mogelijk werd.

Op 12 september bereikten de Amerikanen voor het eerste de Nederlandse grens. Op 13 september werd het oostelijke stadsdeel van Maastricht bevrijd. Doordat de geallieerden ook via de Westelijke Maasoever naar het Noorden optrokken gaven de Duitsers Maastricht uiteindelijk helemaal op. Bij de Geul hadden de geallieerden meer moeite en werden ze enige dagen tegen gehouden, maar op 15 september werd de kleine rivier bij Meerssen overgestoken. Twee dagen later kwam er beweging in het front in Zuid-Limburg en konden grote delen worden bevrijd. Terwijl er in steden als Heerlen en Sittard al grote bevrijdingsfeesten plaats vonden liep de opmars vast bij het plaatsje Susteren. De opmars liep vertraging op, omdat de Duitsers zich hier goed verschanst hadden. Ook maakten ze goed gebruik van het landschap, dat in deze regio veel beekjes bevat.

In het Oosten hing de opmars ook vast bij Kerkrade. De Duitse bevelhebber in Kerkrade had met de Amerikanen een tijdelijke wapenstilstand vastgelegd om de inwoners te evacueren. Echter nog voor dat de bewoners volledig ontruimt waren begonnen de Duitsers weer met de vuurgevechten. Hierbij werd een groep Kerkradenaren getroffen door een granaat, waarbij er veertien burgers stierven en tientallen gewonden vielen. Dit kon gebeuren doordat de burgers niet zoals gewoonlijk achter het front werden gebracht, maar recht door het front werden geevacueerd. Ook was er sprake van een miscommunicatie. Men moet begrijpen dat er in deze tijd nog geen mobieltjes waren en dat communicatie een stuk moeilijker verliep. Deze ramp vond plaats in de buurt van Imstenrade. Ook vonden er in Kerkrade plunderingen plaats door de Duitse soldaten in het verlaten stadje. De ontruiming bleek naderhand overbodig te zijn geweest, omdat kerkrade op 5 oktober zonder veel moeite in de geallieerde handen viel.

Doordat de bevrijding in Limburg zonder al te veel geweld verliep was er vrij weinig beschadiging door de oorlog in Limburg. Dit gold echter niet voor plaatsen aan de grens zoals bijvoorbeeld het dorpje Bocholtz, waar hevige gevechten zijn geweest, dit ook in verband met de aanwezigheid van de Westwall. Een interessant verhaal hierover is het verhaal Bocholtzenaar Jac Frijns. Hij was in de tijd

van de oorlog lid van de EHBO en had zich gemeld om de doden en gewonden op te ruimen. Omdat bocht al vrij snel bevrijd was en andere dorpen nog niet, bleef de avondklok ook onder de Amerikanen bestaan. Dit was zo, omdat er veel Duitse spionnen in de nacht de grens over kwamen om te spioneren. Jac Frijns moest zich elke avond melden en dan wachten op zijn oproep als er ergens doden of gewonden waren gevallen. Om te voorkomen dat hij dood werd geschoten in verband met de avondklok kreeg hij elke dag weer een nieuw wachtwoord dat hij 's avonds moest kunnen zeggen als hij een soldaat tegen kwam. Het was dus een zeer spannende tijd, waarin veel verhalen zijn ontstaan die vandaag de dag nog verteld worden.

Verder bleef ook het bonnensysteem bestaan na de bevrijding, omdat er nog steeds niet genoeg voedsel was voor iedereen en dit eerlijk verdeeld moest worden. De hongerwinter was in het Noorden van Nederland echter ook erger dan in Zuid-Limburg, omdat Zuid-Limburg eerder bevrijd was. Er werden in die tijd ook vliegtuigen met voedsel naar het Noorden gebracht die daar voedselpakketten afwierpen. Ook in Duitsland was er in die tijd grote ellende en stierven veel mensen door de honger en de kou.

Door het Ardennenoffensief was met in Zuid-Limburg nog een laatste keer bang dat de Duitsers terug zouden komen, vooral omdat er opeens lijsten met verzetsmensen waren opgedoken en deze nu bekend waren. Men was ook bang voor represailles van de Duitsers.

Hoe beïnvloedde de Tweede WO het dagelijks leven van de inwoners van Zuid-Limburg?

Om deze vraag te beantwoorden heb ik gewerkt met deelvragen waaruit ik informatie kan halen om tot een eindconclusie en antwoord op de onderzoeksvraag te komen. Ik heb hiervoor verschillende bronnen gebruikt. Zowel boeken, internetsites en het interviewen van mensen.

Het leven in Zuid-Limburg werd voor de oorlog vooral beïnvloed door de economische crisis, die iets later, maar uiteindelijk toch was aangekomen in Nederland. Ook merkte men in Zuid-Limburg net als in de rest van de wereld dat er veranderingen in de politiek plaatsvonden. De opkomst van het fascisme was niet te overzien en zelfs in Nederland kreeg de NSB veel populariteit. De NSB was echter lang niet zo sterk vertegenwoordigt als de NSDAP van Hitler. De mensen waren echter toch bang voor de veranderingen die het fascisme met zich mee kon brengen. Velen dachten dat men net als in de Eerste Wereldoorlog neutraal kon blijven, als snel zou blijken dat dit onmogelijk zou zijn, omdat Hitler zijn derde rijk al zodanig had uitgebreid dat duidelijk werd dat de Nederlandse neutraliteit ook niet meer van lange duur zou zijn. Het kwam ook vaak voor dat er gemengde huwelijken waren in Zuid-Limburg. Hierdoor had men toch enige sympathie voor de Duitsers die erg veel last hadden van de economische crisis en kwam de smokkel tussen de twee landen op gang. Dit

was echter ten strengste verboden en bracht veel gevaren met zich mee. Het was ook niet gemakkelijk, omdat de grenzen compleet gesloten waren.

De inval van de Duitsers bracht in Zuid-Limburg niet erg veel verandering. De gevechten die tussen Nederlandse en Duitse soldaten plaatsvonden waren te verwaarlozen. De reden hiervoor was dat de Nederlandse soldaten vooral in Maastricht gestationeerd waren en er in de rest van Limburg alleen een paar wegversperringen waren opgezet. Deze versperringen vormden voor de Duitsers echter geen echte uitdaging, omdat deze uitgerust waren met tanks en moderne wapens. Dit was bij het Nederlandse leger niet het geval, omdat men in de Eerste wereldoorlog neutraal was gebleven en dus nauwelijks beschikte over moderne wapens. Op 10 mei 1940 werd Zuid-Limburg dan ook als het waren onder de voet gelopen door het Duitse leger dat zich al op 9 mei voor de grens had opgesteld.

De Duitse soldaten waren niet erg onvriendelijk tegen de inwoners van Zuid-Limburg, omdat deze net als de Duitsers tot het Germaanse ras behoorden. Al snel bleek echter dat de Joden en mensen die op welke manier dan ook buiten de idealen van Hitler vielen een moeilijke tijd tegemoet zouden gaan. Joden kregen allerlei regels opgelegd en moesten een ster dragen. Uiteindelijk werden ze net als pastoors naar concentratiekampen gestuurd om daar volgens de "endlösung" van Hitler gedood te worden. In de grotere steden van Zuid-Limburg viel de aanwezigheid van Joden meer op dan op het platte land.

Op het platte land veranderde het dagelijks leven het duidelijkst door de controles die de Duitsers uitvoerden over de oogst van de boeren. Ook de avondklok en de identificatieplicht beïnvloedden het dagelijks leven van de mensen op het platte land. Op het platte land en dan specifiek bij de boeren doken veel Joden etc. onder, omdat hier gewoonweg meer mogelijkheden waren dan in de steden. Op het platte land vertrouwden de mensen elkaar ook meer en was men niet zo bang om door de burens verraden te worden. Toen alles op de bon ging had men op het platte land ook nog de mogelijkheid om bij vrienden of familie die een boerderij hadden aan voedsel te komen. De arbeitseinsatz vorderde veel mannen in om te werken in Duitsland als deze geen baan hadden die toedeed aan de overwinning van de Duitsers.

In de steden was de aanwezigheid van de Duitsers beter te merken. Ook de avondklok en de identificatieplicht viel duidelijker op, omdat er gewoon meer Duitsers aanwezig waren in de steden. Alle maatregelen die ook golden voor de mensen op het platte land vielen in de steden meer op. De arbeitseinsatz eiste in de steden echter niet zo veel mannen op, omdat veel mannen in de kolenmijnen werkten en daardoor belangrijk waren voor de Duitsers. De distributiebonnen hadden in de steden ook meer invloed, omdat er vrijwel geen boeren waren. Als de bonnen op waren moest men een toch ondernemen naar familieleden op het platte land om voedsel te bemachtigen. De familieband kreeg een steeds grotere betekenis. Als men geen familieleden had kon men bij de boeren via ruilhandel aan voedsel komen. Een andere mogelijkheid was de zwarte markt. Deze was

echter niet legaal. Het verzet was er ook in Zuid-Limburg en overviel vooral distributiekantoren om aan voedselbonnen voor de onderduikers te komen.

De bevrijding beïnvloedde het dagelijks leven van de Zuid-Limburgers op militair gebied meer dan de bezetting, omdat er bij de bevrijding meer gevochten werd. Ook duurde deze langer dan de bezetting, maar ook niet erg lang. De Westwall die door de Duitsers langs de grens was opgericht maakte de Amerikanen bang. Langs deze frontlinie werd er dan ook veel gevochten. Na de bevrijding veranderde er in eerste instantie ook niet veel voor de burgers, want de avondklok bleef bestaan en ook het bonnensysteem was er nog tot in de jaren '50. NSB-ers en andere sympathisanten van de Duitsers werden echter gestraft voor hun daden, ook al waren ze alleen bij de NSB met de bedoeling meer voedselbonnen te bemachtigen. Het is daarom ook verkeerd om mensen hierop te veroordelen. Door het Ardennenoffensief werd men echter weer bang dat de Duitsers terug zouden komen. Men was ook bang dat de verzetslieden die inmiddels bekend waren geworden in dat geval opgepakt en gedood zouden worden. Dit bleek echter niet het geval.

Men kan dus concluderen dat de Tweede Wereldoorlog zeker een duidelijke invloed heeft gehad op de burgers van Zuid-Limburg, maar geen erg grote invloed op het dagelijks leven van de Zuid-Limburgers. Het dagelijks leven veranderde voor de burgers vrijwel niet, als men zich hield aan de regels die de Duitsers hen oplegden. Als men in het beeld van de ideale mens paste had men in Zuid-Limburg ook weinig problemen om zich aan te passen aan de regels van de Duitsers. Op de lange termijn zijn er echter wel bepaalde dingen die invloed hebben gehad op het dagelijks leven. Dit blijkt uit de volgende twee interessante weetjes:

Waarom heeft elke huis een aardlekschakelaar in de meterkast? Om de simpele reden dat men er in de Tweede Wereldoorlog achter is gekomen dat een mens vanaf een stroom van 30 milliampère sterft. Hier is men in de Tweede Wereldoorlog achter gekomen, doordat de Duitsers dit op een verschrikkelijke manier aan mensen hebben uitprobeerde.

Waarom groet men elkaar in de dorpen in Nederland wel en in een dorp 100 meter verder in Duitsland niet? Omdat de mensen in Duitsland een veel langere tijd van oorlog hebben meegemaakt en absoluut niet meer wisten wie men wel en niet kon vertrouwen. In Zuid-Limburg was dit wantrouwen veel minder erg door de relatief korte tijd van oorlog en dat ziet men tot op de dag van vandaag aan het feit dat de mensen elkaar groeten op straat, ook als ze geen bekenden van elkaar zijn.

Ik denk dat ik hiermee de onderzoeksvraag voldoende heb kunnen beantwoorden. Ook heb ik het gevoel dat ik veel nieuwe dingen geleerd heb over het onderwerp en uitgevonden heb dat geschiedenis hoogst interessant is en een effect op ons heeft tot op de dag van vandaag. Alles wat

wij vandaag de dag doen heeft te maken met iets uit de geschiedenis en dat maakt het zo interessant. We leren als het ware steeds weer uit de geschiedenis en de Tweede Wereldoorlog is een tijd waaruit men als mens veel dingen heeft geleerd en die de mensheid nooit moet vergeten.

Bronvermelding

Internetsites

<http://www.debongard.nl/>

<http://www.verzetsmuseum.nl/>

<http://www.scholieren.com/werkstukken/26244>

<http://www.scholieren.com/werkstukken/2118>

<http://www.tweedewereldoorlog.nl/>

<http://verzetsmuseum.org/tweede-wereldoorlog/>><http://verzetsmuseum.org/tweede-wereldoorlog/>

Boeken

1985: Ruim 40 jaar na dato

Oorlogsjournaal – Jef Bonten, Leo Franzen

De eeuw van mijn vader – Geert Mak

In Europa – Geert Mak

Brieven aan Hare Majesteit – Rosalie Sprooten

Interviews

Armin Hamers (heemkunde vereniging de Bongard Bocholtz)

Pascale Muyrers (heemkunde vereniging de Bongard Bocholtz)

Mariëtte Oberjé (oma, was 16-21 jaar tijdens de oorlog)

Otto Richardy (werkte voor Hitler tijdens de oorlog)

Logboek

Datum

Werkzaamheden

Opmerkingen/Afspraken

Tijdsbesteding

02-02-10

Brainstormen over (nieuw) onderwerp.

1 uur

03-02-10

Aantekeningen maken, nadenken over onderwerp, deelvragen etc.

1 uur

03-02-10

Vriend opgebeld.

Tips gevraagd.

Hij verwees me door naar de burens, die veel over de WO2 onderzoeken. Fam. Hamers gemaild.

50 min.

04-02-10

Telefonisch contact opgenomen met de fam. Hamers.

Datum geprikt om langs te komen.

20 min.

06-02-10

Globaal informatie lezen over tweede wereldoorlog.

2 uur

07-02-10

Hoofdvraag en deelvragen besloten

30 min.

07-02-10

Beginnen met eerste deelvraag

3 uur

10-02-10

Bezoek aan oma gebracht.

Gepreut over oorlog.

Woordspin gemaakt.

Verder gewerkt aan deelvraag 1

3 uur

13-02-10

Deelvraag 1 afgemaakt.

30 min.

13-02-10

Informatie van oma uitgewerkt.

1 uur

14-02-10

Begonnen aan deelvraag 2

2 uur.

14-02-10

Logboek uittypen voor zover.

Deelvraag 2 afgesloten.

16-02-10

Bezoek aan dhr. Hamers. Geeft tips en namen van bekenden die mij nog veel informatie en spannende verhalen zouden kunnen vertellen. Ik krijg ook een paar boeken mee!

4 uur.

17-02-10

Bezoek gebracht aan de tentoonstelling van de Heemkunde vereniging in Bocholtz! Aantekingen gemaakt.

Deelvraag 3 maken.

2 uur

18-02-10

Deelvraag 4 beginnen.

Logboek bijwerken.

4 uur

18-02-10

Probleem tegen gekomen. Telefonisch contact opgenomen met oma.

2 uur

18-02-10

Deelvraag 4 afronden. Begin aan de conclusie, hoofdvraag.

4 uur

19-02-10

Hoofdvraag afronden. Ouders werkstuk laten lezen. Eventueel corrigeren.

3 uur

20-02-10

Puntjes op de I. Werkstuk fouten bijwerken. Lay-out bewerken. Bronnen vermelding etc.

3,5 uur

21-02-10

Werkstuk nog eens goed nalezen! Eventueel verbeteren.

1 uur

21-02-10

Werkstuk uitprinten!

10 min.

Bijlage

Hier een verslag van Luja Peukens; die vroeger werkte als mijnwerker. Ik heb een bezoek gebracht aan dhr. Peukens en heb hem gevraagd om zijn herinneringen aan de oorlog met mij te delen.

De NSB-ers hielden op zondag echte parades. Ze liepen mooi in uniformeer rond en praatten op de jeugd in om toch ook vooral bij de NSB te komen. En door middel van goed vertoon probeerden ze nieuwe leden voor hun groep te werven. De oude school in Eys was zo'n NSB huis.

De Engelse vliegtuigen begonnen al in juni 1940 met bombardementen. De flag stond al klaar met schijnwerpers geflaneerd om ze een salvo te kunnen geven. Daarbij zijn enkele vliegtuigen geraakt en elders in weilanden geland.

Voor stellingen en verdedigingswerken te kunnen maken hadden de Duitsers hout nodig. De directeur van de Staatsmijn woonde in Frowein en kreeg het gereld dat er een vergoeding kwam voor elke gekapte boom in zijn bos.

Tijdens de kermis in 1942 gold ook het luchtalarm en is door granaatvuur een boerderij van Eurlings afgebrand. Daarbij waren ook bommen op de steenberg van de Wilhelmina terecht gekomen en de jonge jongens in opleiding moesten deze brand bommen van de berg gaan afhalen vanwege het brand gevaar. Deze fosforbommen (+/- 100 stuk) geven een chemische reactie en ontsteken met water waarbij ze vreselijke bandwonden veroorzaken.

In Oktober 1942 is de molen van de vrouwenheide afgebrand. Gelukkig was het op dat moment niet in gebruik als woonhuis. Het was natuurlijk een mooie uitzicht toren voor militaire doeleinden.

1943-44 waren er telkens nachtelijke bombardementen waarbij zeker 500 tot 1000 toestellen overvlogen.

De werkzaamheden in de mijn gingen gewoon door. Bij een lucht alarm ging het boven personeel natuurlijk ook naar de schuilkelders. Men deed er alles aan om de productie te stagneren en te saboteren. De klussen waren opgedeeld in houwens en slepers en elke dienst had zijn quotum dat gehaald moest worden. Maar als er te weinig gehouwen was konden de slepers natuurlijk niet veel naar boven halen wat natuurlijk weer nadelig was voor de opbrengsten in geld. Hiervoor was ook een afspraak gemaakt zodat iedereen op zijn beurt toch een goede opbrengst kon krijgen. Bij de houwens waren regelmatig de beitels bot of was men vaker aan de pauze dan aan het werk. Ook bleef vaker het karretje hangen of duurde het stutten langer dan normaal. Het quotum van voor de oorlog werd nooit gehaald. Natuurlijk moest men altijd oppassen niet "jeschnapt" te worden want dan dreigde geen loon en Arbeitseinsatz in Duitsland. Dat wilde men zeker voorkomen. Dit was trouwens ook de reden dat vele mannen zich aanmelden voor de mijn. Hier was men vrijgesteld van dit zwaard van Damocles wat voortdurend boven de hoofden hing van de productieve mannen.

31 aug Konginnedag Wilhelmina

Naderhand moest er in de mijn ook om de zondag gewerkt worden. De oorlogsindustrie had veel kolen nodig. Hiervoor stond weer een extra vergoeding zoals extra zeep en een "schnapske".

Afweergeschut

In 1943 werden onder het mom van onderbouwen van het gepleegde verzet de oude militairen die reeds krijgsgevangen waren geweest weer opgeroepen zich te melden voor werk in Duitsland. Hiertegen was groot verzet en de mei staking werd opgeroepen. Om deze de kop in de te drukken werden op verschillende plaatsen zo mannen van de straat geplukt en meegenomen naar Maastricht, het beruchte witte huis. Hier werd een rechtszaak gehouden en konden de heren proberen zich een voor een te verweren. Geen enkel verweer werd gehonoreerd en er volgde de doodstraf door de kogel. De ongelukkige werd naar buiten geleid de volgende zitting kon beginnen. Ondertussen hoorde men een gewerschot. Zo zijn zes vonnissen geveld en bij de zevende en daarna werden de mannen naar huis gestuurd en gewaarschuwd zich te melden bij de baas, deze zou een bericht krijgen en het werk zou weer hervat worden. Bij aankomst op de mijn was de schicht al begonnen met werken.

Parachutisten hulp; oorkonde binnen de familie Riet Eussen 045-5442503

Joods kind Sjeu bij neef Peukens in Eys.

Dolle dinsdag 1944

Iedereen dacht dat het nu snel gebeurd zou zijn maar zo snel ging het toch helaas niet. Niemand ging naar de mijn.

Alle mannen werden opgeroepen om sjanse te maken. Boeren met paard en kar moesten zich melden bij de kerk en men ging naar Nyswiler om daar boven op de berg mangaten te graven.

12 sept beschieting van Eys, 16 sept bevrijd.

Terwinselen

De voorraad was op dus de Tommies moesten halt houden om zich opnieuw te kunnen bevoorraden.

25 sept evacuatie Kerkrade

Schneebeeg/Siegfriedlinie beschieting op Imstenrade en Huls waarbij in Imstenrade zeker 3 mensen de dood vonden en 10 gewonden en een granaat het cafe Luja trof en de granaat in de bierkelder terecht is gekomen. Gelukkig waren er hier geen doden te betreuren.

Put Huls

Pastoor Thomas, 5 december 1944; Peukens met nog 2 kameraden van de mijn, vind een man op de weg in de draai bij Frowein. Van tevoren richting Simpelveld een Amerikaans konvooi tegengekomen en men vermoed dat deze heer er tussen is gekomen. Een van de heren fietst snel door om de "politie en pastoor" te verwittigen. Deze komen zo snel mogelijk terwijl de anderen de wacht houden zodat er niet nog iemand overheen rijdt. Als pastoor arriveert en de man wordt omgedraaid zien ze het witte bordje en vermoed pastoor dat het pastoor Thomassen is die net bij hem op bezoek is geweest.

Gesprek met Dhr Jac Frijns wonende te Bocholtz

In 1940 is dhr Frijns tussen de 17/18 jaar geweest. Nu is hij 87 jaar. Zijn ouderlijk huis stond in de Veewei, daar woont nu Schlenter Hein in de Wilhelminastraat.

Aanval

Van de aanval op 10 mei 1940 herinnert Frijns zich dat zijn vader de avond van te voren al veel geluid had gehoord van rijdende vrachtwagens en ronkende motoren, ed. Het bleek dat toen al de tanks zich aan het opstellen waren bij de grens in Vetschau. 's Morgens om 5 uur wordt Frijns gewekt door het brommende geluid van de motoren der vliegtuigen. De eerste groep Duitsers komt aan via de Akerweg en loopt via de doctor Poelsplein, Douvenberg zo naar Oirsbach weer terug naar Duitsland en dan weer naar Mamelis.

De tweede groep komt van De Akerweg en loopt langs de kerk omdat ze niet langs de Scholtissenhof konden vanwege een barricade. Dan naar de Bongarderbrug en komen bij schacht achter Scholtissenhof uit en gaan zo naar Baneheide.

De derde groep komt via Horbrich, Prickart, Broch zo naar Simpelveld.

Bevrijding

Via het rode kruis worden er vrijwilligers gevraagd voor het helpen opruimen van overledenen en het wegbrengen der gewonden. Dhr Frijns heeft daarbij verschillende Duitsers verzorgd; Zaterdag;

Duitse militair bij afslag Kievit brug, deze kwam uit Hamburg. Er werd in de pas gekeken om iets van de overledenen te weten te komen.

Duitse militair bij Bongarderbrug, deze kwam uit Dortmund. Bij de St.Jozefbrug lagen er ook verschillenden. Op de Pickartsweg lag ook iemand maar deze kon niet geborgen worden vanwege een vuurgevecht. En de eigen veiligheid staat toch voorop.

Op maandag na de bevrijding kon hij pas geborgen worden maar toen was hij al zijn laarzen en ringen kwijt.

Op de bies lagen er een 4 of 5.

In totaal zijn er 14 slachtoffers, die in Bocholtz begraven worden en die na de bevrijding gezamenlijk zijn herbegraven op een Duits kerkhof te Yselstein.

Op zaterdag is Bocholtzerheide nog bevrijd en daarop is op Scholtissenhof reeds de vlag uitgehangen. Dhr Frijns is echter nog op zondagmorgen naar de kerk geweest. Heeft wel de beschietingen gehoord maar heeft pas bij het naar huis gaan de Amerikanen die van Simpelveld opkwamen ontmoet. Dhr Frijns weet niet zeker wie de mis diende maar toenertijd was er pastoor Thomas (bidpentje) en kapelaan Debetz en nog een kapelaan.

Dhr Frijns is in 1945 gekeurd voor ondergronds te werken maar op de avond voordat hij moest gaan werken kwam vader vragen of hij dat wel wilde en gaf te kennen dat Jac niet ondergronds hoefde en

dat er geen boterham minder gegeten werd als hij thuis bleef werken. Zijn vader was schoenmaker en thuis waren de nodige karweitjes met de dieren. Zo is Jacques dus niet naar de mijn geweest maar heeft hij wel nog even geholpen bij bakker Prevo. Tijdens de oorlog heeft Jacques in Aken gewerkt als tegelzetter maar na de oorlog is het not done om weer terug te gaan om in Aken te werken; "dat deed je niet".

Acht dagen voor de bevrijding is Dhr Frijns nog terug gegaan om zijn gereedschap te gaan halen in Aken. Daarbij zijn ook de eindpapieren geregeld. Dhr Frijns ontvangt nu een goed pensioen over die vier jaar.

Ten tijde van de oorlog werden er in Aken bunkers gebouwd. Iedereen uit de buurt had hier zijn eigen kamertje van 2x3 m met een stapelbed. In zijn geheel was zo'n bunker 15 tot 20 meter lang. Ze zijn in 42-43 begonnen met bouwen en er zijn ongeveer 15 bunkers gebouwd.

Bij de vertalingen van zijn werkzaamheden werd van spoorweglegger een Fliesenleger.

Bonnensysteem

Als zelfverzorgende werden bonnen afgetrokken maar had je de mogelijkheid om zelf vlees te trekken, daar werd dan eerst weer belasting op geheven en werd er voor de slacht eerst gekeurd door de Duitsers. De Vader van Frijns zorgde er wel voor dat er genoeg was. Zo mocht hij wel één varken houden maar heeft hij er zeker twee of drie in huis gehad. Zo ging het ook met de kippen. Je mocht er zeker 10 hebben maar als deze in een grote wei lopen is het moeilijk tellen en het konden er ook nog van de burens bij zijn. Er moest wel gekeken worden dat moeder niet naar buiten kwam tijdens zo'n controle want dan kwamen alle kippen naar moeder toe en dan was alles verkeken. Ook waren er zeker 100 konijnen en moest Wiel zorgen voor het klaver zodat de konijnen lekker eten hadden. Zo had elk kind zijn klusjes. In huize Frijns woonde zes kinderen, ouders en een oom.

Om brood te krijgen moest er eerst tarwe verhandeld worden bij de boer, dan naar de molen (die liep op een Motor), die had zijn zegel verbroken en kon zo voor de particulieren malen. Dat meel ging naar de bakker wat bonnen en daar kreeg je dan zoveel broden voor.

Maar ook na de oorlog was nog alles via de bon te verkrijgen en in 1947 was er feest in huize Frijns toen waren de ouders 25 jaar getrouwd en werd ter ere daarvan heimelijk een kalf geslacht.

Er werd natuurlijk van alles gedaan om aan eten te komen zo ook het houden van koolzaad en deze werd geperst om de olie te gebruiken voor het eten.

Granaatinslagen Bij de trepjere;

Sjeng Thoorens was door Stommen Andries naar Heerlen gebracht met de auto met Dautzeberg Juub maar helaas is hij net voor Heerlen, Drievogels gestorven.

Oude Leemkoel; Maassen Theun is door de Amerikanen opgehaald. Harry Mayntz is naar het noodziekenhuis in het paterklooster gebracht, maar is helaas de dag erna gestorven.

Schoolstraat bij Juf; Edmond Boer lag in de stal en Stommen zag door het bloed dat deze reeds overleden was. Meesters Tien lag wel nog te kermen en deze werd dus snel op de brancard gelegd maar De beschieting was nog in volle gang. De granaten vlogen nog door de lucht en uit angst zetten de beide mannen het op een lopen. Er was geen tijd meer om de passen af te spreken, er moest snel gelopen worden naar het paterklooster. Hierdoor is Tien wat extra door elkaar gehutseld. Maar met de granaatsplinter in zijn buik is het wel goed gegaan.

Na de bevrijding werden de mensen die met de vijand hielden opgepakt en in de school als gevangenis gezet. De vrouwen werden kaal geschoren. Maar 's nacht kwamen de Duitsers kijken in het dorp. Toen moesten de krijgsgevangenen weg. Een Vrouw uit Sijpeld was erg ziek en moest worden weg gedragen op een baar met 6 dragers. Jac Frijs is toen mee geweest en hebben in Sijpeld moeten overnachten in de jongensschool omdat het te gevaarlijk was om terug te komen omdat zich nog Duitse soldaten in de buurt ophielden.

Voor de repatriëring was welkom voor de vele werkelozen. Zo kon er toch nog aan werk worden gedaan en een salaris verdiend. In 1941 is Jac begonnen met de cursus en heeft hij het diploma in 1943 behaald. Dit werd als vrijwillige organisatie door het rode kruis opgezet. Later bleek dat niet iedereen het beoogde werk kon doen en Frijs met Andriessen vaak door hun commandant Lommen op pad werden gestuurd.

Tijdens de repatriëring werden de mensen bij aankomst per trein eerst op het station met DTP poeder bewerkt. Door middel van een poederspuit werd dit goedje via mouwen en onderkant onder de kledinglaag aangebracht. Dan moest men naar de jongensschool om zich te laten controleren. Hier waren 4 hokjes waarin men zich kon uitkleden. Men moest zich bovenom vrij maken de armen naar boven strekken en een draai maken. Dan werd gekeken of er geen beestjes meer over het lichaam kropen want dan mocht men weer opnieuw met de spuit behandeld worden. Tevens werd de koorts oraal gemeten en werd de verdere gezondheid bekeken. Tijdens de pirouette hield men in

de gaten of zich onder de linker arm een tatoeage bevond. Was dit zo dan werd dit naderhand gemeld zodat er geen verdacht geschonken werd en werd deze persoon buiten opgewacht. Dit was dan een SS'er deze hadden de bloedgroep onder hun arm getatoeëerd ivm een eventuele transfusie. Waren er mensen ziek dan werden ze naar het paterklooster gebracht om te herstellen. Vrouwen met kinderen gingen naar de zusters en konden later hun weg vervolgen. Kinderen met scrabbies werden ingezeept.

Het eten kwam via de centrale keuken uit Heerlen.

Tijdens controle komen er ook verrassingen naar voren. Zo werd Jac een keer bij de dokter geroepen en moest hij samen met hem naar het zusterklooster. Daar bleek een van de meisjes een "tswitter" te zijn. Ze was 3 maanden geleden als dochter geboren en nu bleken pas de plasser en ballen uit te zakken en was het alsnog een zoon.

Met mijn vraag wat is er met de eerste bevrijde kerstmis gedaan. Weet Frijs nog dat er niet echt een ontspannen sfeer was. Het Ardennen offensief was in volle gang en men was toch erg ongerust of de Duitsers terug konden komen. Zo moest Jac dan ook wacht houden bij het station van Bocholtz. Om te kijken of er een trein kwam maar ook om in de gaten te houden of er eventueel Duitse spionnen zich in de buurt ophielden. Het blijkt dat de spionnen/verkenneren zich regelmatig passeerden langs de spoorlijn. Men moet zich namelijk voorstellen dat ook toentertijd nog verduisterd werd en men dus geen hand voor ogen zag. De rail was een welkome richtingbegeleider

Na 21 uur mocht men zich niet meer op straat bevinden ivm de veiligheid en eventuele rondsluipende Duitsers. De EHBO mensen waren in diensten in gedeeld en had men nu nachtdienst dan moest men zich in het paterklooster gereed houden. Dan werd in de late namiddag een soldaat naar de betreffende mensen rond gestuurd die hen een wachtwoord moest doorgeven. Het liefst werd dan een woord genomen dat een Duitser nooit duidelijk zou kunnen uitspreken zoals Scheveningen. Een keer liep Frijs richting paterklooster en hoorde uit de heg in de Schoolstraat "password" dan moest dat snel gezegd worden, waarna later breed grijnzend een soldaat uit de heg kwam en hem doorgang verliet. Alleen zijn tanden waren te zien.

15 juli 1945 ontslagbewijs gekregen. (08.01.10 meegekregen)

08.01.10

Heb diverse EHBO certificaten en medaille(10 jarige dienst) meegekregen en foto's van de repatriëring groep op de plaar april 1945. Wiel hamers heeft de EHBO band om. En een van de dames (Hamers meisje) draagt een Engelse hem, waarschijnlijk van de militair naast haar. Deze mag ik voor

de tentoonstelling lenen. Alleen Lommen en Pierre hebben een uniform. Jac heeft ten tijde van de oorlog alleen herkenbaar aan de band. Deze heeft hij helaas niet meer in zijn bezit. Zijn kruis van verdienste is ook momenteel zoek.

Tevens geeft hij me de namen door van diegene die bij hem op de cursus zaten. (mevr Schleck heeft hem daarover gebeld)

Meester Houben gaf de theorie en dhr Lommen de praktijk; cursisten 1941, Stommen Andries, Huppertz Wiel, Corsius Leo, Brouns Jozef, Grooten Harrie, Hamers Wiel, Boltong Andries, Hagelstein Andries, Huenen Leo, Schmitsman Leo, Frijns Jac.

Pierre Lommen is volgens Frijns meteen bij het rode kruis van Heerlen. Hij kan zich niet herinneren Pierre daar gezien te hebben.